

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет інформаційних технологій та управління
Кафедра управління

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

О.Б. Жильцов

« 11 » квітня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**УНІВЕРСИТЕТСЬКІ СТУДІЇ:
ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ**

для студентів

спеціальності	073 Менеджмент
освітнього рівня	перший (магістерський)
освітньо-професійної програми	073.00.01 Менеджмент
спеціалізації	1) Управління розвитком бізнесу 2) Управління персоналом

Київ – 2019

Розробник:

Краус Катерина Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри управління факультету Інформаційних технологій та управління Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі:

(вказати всіх викладачів, які працюють за даною програмою)

Краус Катерина Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри управління факультету Інформаційних технологій та управління Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри

Протокол від 05.09.2018 р. № 9

Завідувач кафедри _____ (О. В. Акіліна)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми _____)
(назва освітньої програми)

06.09.2018 р.

Керівник освітньої програми _____ (О. В. Акіліна)
(підпис)

Робочу програму перевірено

_____. _____. 20__ р.

Заступник директора інституту _____ (І. Ю. Мельник)
(підпис)

Пролонговано:

на 2019/2020 н.р. _____ (підпис) (Акіліна О.В.), « 30 » 08 2019 р., протокол № 10
(ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « ____ » ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « ____ » ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « ____ » ____ 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання		
	денна	заочна	
“Університетські студії”			
Вид дисципліни	Нормативна дисципліна циклу професійної та практичної підготовки. Формування спеціальних (фахових, переддипломних) компетенцій		
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська		
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120		
Курс	1		1
Семестр	1	1	1
Кількість змістових модулів з розподілом:	4		
Обсяг кредитів	2	2	4
Обсяг годин, в тому числі:	60	60	120
Аудиторні (лекція/семінар)	28 (12/16)	28 (12/16)	16
Модульний контроль	4	4	-
Семестровий контроль	-	-	-
Самостійна робота	28	28	104
Форма семестрового контролю	залік		залік
Змістовий модуль “Вступ до спеціальності”			
Курс	1		1
Семестр	1	1	1
Обсяг кредитів	-	2	2
Обсяг годин, в тому числі:	-	60	60
Аудиторні	-	28 (12/16)	8
Модульний контроль	-	4	-
Семестровий контроль	-	-	-
Самостійна робота	-	28	52
Форма семестрового контролю	-		-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: вивчення дисципліни “Університетські студії: Вступ до спеціальності” є прагнення допомогти студентам-першокурсникам швидше увійти в нове для них навчальне середовище, подолати організаційні труднощі першого року навчання, розкрити свої найкращі якості.

Завданнями дисципліни є оволодіння такими компетентностями:

I. Загальнопредметні компетентності:

ЗК-1	Здатність до адаптації, креативності, генерування ідей та дій у новій ситуації.
ЗК-3	Здатність до застосування концептуальних і базових знань, розуміння предметної області і професії менеджера.
ЗК-5	Навички використання інформаційно-комунікаційних технологій для пошуку, оброблення, аналізування та використання інформації з різних джерел.

II. Фахові компетентності:

ФК-1	Здатність визначити та описувати характеристики організації
ФК-9	Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

3. Результати навчання за дисципліною

Студент повинен **знати та розуміти:**

ПРН-3-2	Володіти основами правових та етичних відносин і основами психологічних особливостей поведінки.
----------------	---

Студент повинен **вміти:**

ПРН-У-13	Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.
-----------------	--

4. Структура навчальної дисципліни “Університетські студії: Вступ до спеціальності”

Назви змістових модулів і тем	Розподіл год. між видами робіт					
	денна форма					
	Усього	у тому числі				
л.		п.з.	с.з.	м.к.	с.р.	
Змістовий модуль 1						
Тема 5. Моя майбутня професія	15	3	-	4	1	7
Тема 6. Специфіка професійної діяльності	15	3	-	4	1	7
Разом за змістовим модулем 1	30	6	-	8	2	14
Змістовий модуль 2						
Тема 7. Професійний портрет	15	3	-	4	1	7
Тема 8. Етапи професійного зростання	15	3	-	4	1	7
Разом за змістовим модулем 2	30	6	-	8	2	14
Усього годин	60	12	-	16	4	28

4.1. Теми семінарських занять з дисципліни “Університетські студії: Вступ до спеціальності”

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1		
1	Тема 5. Моя майбутня професія	4
2	Тема 6. Специфіка професійної діяльності	4
Змістовий модуль 2		
3	Тема 7. Професійний портрет	4
4	Тема 8. Етапи професійного зростання	4
Разом за 1-й семестр		16
Разом		16

4.2. Теми практичних занять – не передбачено навчальним планом

4.3. Теми лабораторних занять – не передбачено навчальним планом

4.4. Самостійна робота з дисципліни “Університетські студії: Вступ до спеціальності”

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1		
1	Тема 5. Моя майбутня професія	7
2	Тема 6. Специфіка професійної діяльності	7
Змістовий модуль 2		
3	Тема 7. Професійний портрет	7
4	Тема 8. Етапи професійного зростання	7
Разом за 1-й семестр		28
Разом		18

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Я – студент

Тема 1. Мій університет

Етапи становлення ідеї університету: виникнення перших шкіл у древніх Шумері, Індії та Китаї, діяльність давньогрецьких мислителів, першу

філософську школу в Афінах, академію Платона, Лікей Аристотеля, Мусейон Птолемея, походження терміну “університет”.

Перший університет в Європі – Болонський і ректор цього університету Ю. Дрогобич (вихідець з України) та заснування університетів на теренах України. Витоки і шляхи розвитку Київського університету імені Бориса Грінченка, діяльність якого майже 140 років тому започаткували Київські вчительські курси. Хронологія основних подій історії Університету. Життєвий та творчий шлях Бориса Дмитровича Грінченка, чие ім'я носить університет. Грінченко письменник (прозаїк, поет, драматург, перекладач), лексикограф, етнограф-фольклорист, громадський діяч.

Курси Київського навчального округу, Вищі трирічні педагогічні курси імені Б. Д. Грінченка, Київський міський інститут удосконалення вчителів, Київський міжрегіональний інститут удосконалення вчителів імені Б. Д. Грінченка, Київський університет імені Б. Д. Грінченка, Гуманітарний інститут, Інститут лідерства та соціальних наук, Педагогічний інститут, Інститут мистецтво, Інститут психології та соціальної педагогіки, Інститут післядипломної та педагогічної освіти, Університетський коледж.

Література: 1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 14.

Тема 2. Я – студент

Соціальний статус студента, особливості студентської діяльності, засоби її оптимізації, проблеми молоді та шляхи їх вирішення. Права та обов'язки студентів-грінченківців, Кодекс студента Університету.

Студентська група як різновид соціально-організованої групи людей, етапи її становлення, особливості поведінки членів студентської групи.

Студент, студентство, соціальний статус студента, самооцінка, професійне самовизначення, особливості діяльності студентів, права та обов'язки студентів, студентська академічна група, лідер, конфліктна ситуація, конфлікт, об'єкт навчально-професійної діяльності, мета діяльності.

Література: 1, 5, 6, 7, 8, 12, 13, 14.

Тема 3. Я навчаюся за кредитно-модульною системою

Сутність та особливості Болонського процесу, Європейська кредитно-трансферна та акумулююча система, кредитно-модульна система організації навчального процесу та контроль успішності в Університеті, значення основних термінів, що стосуються такої організації.

Європейська культурна конвенція, кредит, навчальний план, навчальна програма, змістовий модуль, індивідуальний навчальний план студента. Лекція, заняття (семінарське, практичне, лабораторне), індивідуальна робота студента, індивідуальне навчально-дослідне завдання, дипломна, магістерська роботи.

Література: 2, 3, 6, 7, 8, 9, 12, 14.

Тема 4. Як мені краще організувати навчання

Методи і прийоми роботи з інформацією, що не тільки допоможуть студентам протягом перших місяців навчання адаптуватись до навчального процесу в Університеті, але й стануть у пригоді в подальшій науковій та професійній діяльності.

Корисні поради щодо формування навичок слухання, читання, конспектування та вмінь робити інші тематичні виписки. Форми і види усного та писемного мовлення, зокрема доповідь, виступ, дискусія, диспут, есе, реферат, особливості їх підготовки, структури, оформлення списку джерел.

Комунікація, аудіювання, усне та писемне мовлення, ситуація спілкування, монолог, діалог, промова, читання (ознайомлювальне, вивчальне, вибіркове), тематичні виписки, тези, конспект, реферат, письмові творчі роботи.

Література: 1, 5, 6, 8, 9, 14.

Змістовий модуль 2. Професійна орієнтація

Тема 5. Моя майбутня професія

Історичний еккурс. Ранні теорії менеджменту. Підходи до вивчення менеджменту. Сучасні напрями розвитку науки менеджменту. Принципи управління Анрі Файоля. Концепція ідеальної бюрократії М. Вебера. Поведінкова (неокласична) теорія менеджменту. Представники поведінкової теорії менеджменту. Кількісний підхід (школа науки управління), його об'єкти. Представники (процесного) підходу у менеджменті.

Місце менеджменту в соціальній структурі. Затребуваність професії “менеджер”. Нормативні документи та стандарти, що регулюють діяльність менеджера як спеціаліста. Сучасні вимоги до професії менеджера. Теорії, підходи, напрямки, принципи управління, представники, менеджер.

Література: 2, 4, 5, 7, 8, 10, 11, 13, 14.

Тема 6. Специфіка професійної діяльності

Місце та роль менеджменту в економічній системі. Сутність і зміст менеджменту, його унікальність, складність та обмеження. Об'єкти і суб'єкти менеджменту. Сфери менеджменту. Якості менеджера. Риси організації. Характеристика типів управління. Ролі менеджера.

Закони, принципи, особливості і функції менеджменту. Концепція розвитку менеджменту. Види менеджменту. Права менеджера та його обов'язки. Функції менеджера. Типові завдання діяльності менеджера.

Література: 1, 3, 5, 6, 9, 12, 13, 14.

Тема 7. Професійний портрет

Саморозвиток та самодіагностика спеціаліста. Діагностика професійного вибору. Способи побудови професіограм та методи їх аналізу. Психодіагностичні прийоми в системі менеджменту. Побудова, способи та умови застосування соціограм. Способи вивчення та аналізу соціограм, що застосовуються в менеджменті.

Література: 1, 2, 37, 8, 9, 12, 13, 14.

Тема 8. Етапи професійного зростання

Формування професійно розвиненої особистості, здатної до продуктивної діяльності у певній галузі. Передумови адекватного розвитку різносторонніх особистісних якостей і здібностей. Вхідження особистості до професії. Форми й методи професійного виховання. Об'єкти професійно горозвитку особистості

(соціально-професійна спрямованість, компетентність, професійно-важливі якості, психофізіологічні властивості).

Компоненти професійної спрямованості: мотиви, ціннісні орієнтації, професійну позицію, соціально-професійний статус. Професійна компетентність та її основні компоненти: соціально-правова компетентність, спеціальна компетентність, персональна компетентність, аутокомпетентність.

Література: 2, 3, 5, 6, 7, 10, 11, 14.

Змістовий модуль 1.

6. Контроль навчальних досягнень

Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

1. За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням ІКТ (PowerPoint-презентація), семінарські та практичні заняття, пояснення, розповідь, бесіда.

- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

- *Практичні*: ситуаційні завдання, кейси.

2. За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо). Вивчення дисципліни здійснюється за машинним варіантом з організацією занять у спеціалізованих комп'ютерних залах, де кожен студент отримує можливість навчатись безпосередньо на індивідуальному робочому місці, обладнаному персональним комп'ютером.

Методи контролю

Навчальні досягнення студентів з дисципліни оцінюються замодульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни проводиться у формі заліку за обсягом навчального матеріалу, визначеним робочою програмою, і в терміни, встановлені розкладом.

Семестрова оцінка з навчальної дисципліни, підсумковий семестровий контроль з якої проводиться у формі заліку, обчислюється шляхом додавання набраних студентом балів з поточного, модульного та підсумкового

семестрового контролю.

Оцінка за змістовий модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, за виконання індивідуальних завдань, за модульну контрольну роботу. Виконання модульної контрольної роботи здійснюється в електронному вигляді або з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- *Методи усного контролю:* індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.

- *Методи письмового контролю:* модульне письмове тестування; семестровий контроль; підсумкове письмове тестування, реферат.

- *Комп'ютерного контролю:* тестові програми.

- *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на семінарських заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог: систематичність відвідування занять; своєчасність виконання навчальних і індивідуальних завдань; повний обсяг їх виконання; якість виконання навчальних та індивідуальних завдань; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність у навчальній діяльності; виконання тестових завдань.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти дисципліни (п. 10), де зазначено види контролю і кількість балів за видами. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано нижче у таблицях.

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів з дисципліни “Університетські студії: Вступ до спеціальності”

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3	3	3
Відвідування семінарських занять	1	4	4	4	4
Робота на семінарському занятті	10	4	40	4	40
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-
	Разом	-	82	-	82
Максимальна кількість балів:		194			

Розрахунок коефіцієнта:	3,23
-------------------------	-------------

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Поточне тестування та самостійна робота						Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		м.к.	ІНДЗ	с.к.
T5	T6	T7	T8			
28,5	28,5	28,5	28,5	50	30	40
						234

6.3.–6.4. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

№ з/п	Оцінка студента	Макс. оцінка	Модуль
1	Максимальна підсумкова семестрова модульна оцінка (МС)	60	-
2	Максимальні підсумкові оцінки за змістовим модулем (ММ)	194	194
3	Фактична кількість балів, отриманих студентом за видами поточного контролю (<i>приклад</i>) (ФБ)		170
4	Підсумкові фактичні оцінки студента за змістовими модулями $M = \text{ФБ} / \text{МВ} * \text{ММ}$		52
5	Підсумкова семестрова модульна оцінка студента $C = M_1 + M_2 + M_3$	52	52
6	Залікова рейтингова оцінка студента (Е)	40	37
7	Підсумкова семестрова рейтингова оцінка студента $P = C + E$		89 / B

Індивідуальні завдання

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом поза аудиторної індивідуальної діяльності спеціаліста, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання спеціалістами ІНЗД прилюдним захистом навчального проекту. Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з навчальної дисципліни “Університетські студії: Вступ до спеціальності” – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності. Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності. Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних і семінарських охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу. Орієнтовна структура ІНДЗ – титульна сторінка, мета ІНДЗ, план ІНДЗ, розділи (I, II, ...), висновки ІНДЗ, список рекомендованої літератури. Система оцінювання ІНДЗ подається викладачеві, який проводить заняття з даної дисципліни. Оцінка за ІНДЗ виставляється на заключному занятті з курсу на основі попереднього ознайомлення викладача зі змістом ІНДЗ. Можливий захист завдання у формі усного звіту студента про виконану роботу (до 5 хвилин). Критерії оцінювання та шкалу оцінювання подано

відповідно у табл. 6.1 і 6.2.

Таблиця 6.1

Критерії оцінювання ІНДЗ

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	4 бали
2	Складання плану	2 бали
3	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	10 балів
4	Дотримання правил реферуванням наукових публікацій	4 бали
5	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	6 балів
6	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	4 бали
Разом		30 балів

Таблиця 6.2

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	25-30	Відмінно
Достатній	20-24	Добре
Середній	15-19	Задовільно
Низький	0-14	Незадовільно

6.5. Семестровий контроль проводиться у вигляді заліку, тому виставляється автоматично за результатами роботи (накопичених балів) впродовж семестру

6.6. Шкала відповідності оцінок

Шкала оцінювання: рейтингова оцінка та оцінка за стобальною шкалою

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична карта дисципліни “Університетські студії: Вступ до спеціальності”

Разом: 60 год., із них: лекції – 12 год., семінарські заняття – 16 год., модульний контроль – 4 год., самостійна робота – 28 год.

Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль 1 (82 бали)				Змістовий модуль 2 (82 бали)			
Теми	1		2		3		4	
Лекції(теми, бали)	Тема 5. Моя майбутня професія	1,5 бали	Тема 6. Специфіка професійної діяльності	1,5 бали	Тема 7. Професійний портрет	1,5 бали	Тема 8. Етапи професійного зростання	1,5 бали
Семінарські заняття (теми, бали)		22 бали		22 бали		22 бали		22 бали
Самостійна робота	Самостійна робота (5 балів)		Самостійна робота (5 балів)		Самостійна робота (5 балів)		Самостійна робота (5 балів)	
Індивідуальні завдання(бали)	30 балів							
Поточний контроль(вид, бали)	Модульна контрольна робота 1(25 балів)				Модульна контрольна робота 2(25 балів)			

8. Рекомендовані джерела

Методичне забезпечення

Викладання навчальної дисципліни забезпечується сучасними технічними засобами навчання, які побудовані на новітніх інформаційно-комунікаційних технологіях (мультимедійний комп'ютер, мультимедійний проектор, інтерактивний комплекс SMART Board, авторські засоби мультимедіа).

На заняттях і під час самостійній роботі студентів використовуються методичні рекомендації щодо вивчення дисципліни, ілюстративні комп'ютерні дидактичні матеріали, які розроблені на кафедрі, а саме:

- електронний навчальний курс;
- презентації;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

Основна (базова)

1. Нестуля О. О. Основи лідерства : тренінг лідерських якостей та практичних навичок менеджера : навч. посібник / О. О. Нестуля, С. І. Нестуля, В. В. Карманенко. – Київ : Знання, 2013. – 287 с.

2. Нестуля О. О. Основи лідерства: тренінг лідерських якостей та практичних навичок менеджера : уроки видатних підприємців : навч. посібник / О. О. Нестуля, С. І. Нестуля, В. В. Карманенко. – Київ : Знання, 2013. – 358 с.

3. Свістельник І. Інформаційна культура студента: навч. посібник / І. Свістельник. – Київ : Кондор, 2015. – 182 с.

4. Скібіцька Л. І. Лідерство та стиль менеджера: навч. посібник / Л. І. Скібіцька. – Київ : Центр учб. л-ри, 2009. – 192 с.

5. Я – студент: навчальний посібник / В. О. Огнев'юк [та ін.] ; заг. ред. В. О. Огнев'юка ; Київський університет імені Бориса Грінченка. – 3-є вид. зі змін. – Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2013. – 248 с.

Додаткова

6. Виноградський А. М. Організація праці менеджера: навч. посібник / М. Д. Виноградський, А. М. Виноградська, О. М. Шканова. – Київ : Центр учб. л-ри, 2012. – 504 с.

7. Костюк І. В. Національно-громадянське виховання студентської молоді: навч. посібник / І. В. Костюк, І. Н. Карпунь. – Львів : Новий світ-2000, 2017. – 268 с.

8. Кох Ричард Менеджер 80/20: главный принцип высокоэффективных людей / Р. Кох ; пер. с англ. Е. Деревянко. – Москва: Эксмо, 2014. – 336 с.

9. Личка М. Этика против выгоды. Решения менеджеров в ситуации морального выбора / М. Личка, М. Саске, Р. Брандтвайнер. – Харьков : Гуманитарный Центр, 2016. – 212 с.

10. Лі Цзиці Лідерські якості менеджерів: вектори успіху: монографія / Цзиці Лі. – Київ : Центр учб. л-ри, 2018. – 184 с.

11. Таппин Стив Уроки лидерства от топ-менеджеров крупных корпораций / Стив Таппин, Эндрю Кэйв ; пер. с англ. К. В. Юрашевич. – Минск : Попурри, 2010. – 368 с.

12. Чайка Г. Л. Самоменеджмент менеджера: навч. посібник / Г. Л. Чайка. – Київ : Знання, 2014. – 422 с.

13. Чередніченко Г. А. Формування творчих здібностей майбутніх бакалаврів-менеджерів у процесі вивчення іноземної мови: монографія / Г. А. Чередніченко. – Київ : Інкос, 2013. – 288 с.

14. Шванфельдер Вернер Сунь-цзы для менеджеров: 13 вечных заповедей искусства стратегии / Вернер Шванфельдер. – СПб. : Изд-во Вернера Регена, 2010. – 304 с.

9. Додаткові ресурси

15. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>. – Назва з екрана.

16. Менеджмент [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.management.com.ua>. – Назва з екрана.

17. Я, менеджер [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://imanager.com.ua>. – Назва з екрана.